

Förslag till Verksamhetsplan för Demokratikommittén 2015-2018

Inledning

Sverige har fyra grundlagar som skyddar vår demokrati, Regeringsformen(RF), Successionsordningen(SO), Tryckfrihetsordningen(TF) och Yttrandefrihetsgrundlagen(YGL). "All offentlig makt utgår från folket". Denna mening inleder regeringsformen. Den svenska demokratin kännetecknas av ett brett medborgerligt deltagande inom ramen för den representativa demokratin. Utgångspunkten är alla människors lika värde – demokratins grundläggande principer, lika rättigheter, skyldigheter, tolerans och lika möjligheter att påverka såväl vardag som samhällsutvecklingen i stort. Några grundläggande inslag i begreppet demokrati som det råder stor samstämmighet kring är den allmänna och lika rösträtten, yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet.

Svenska medborgare vill diskutera samhällsfrågor och det finns ett stort samhällsengagemang. Samtidigt blir färre och färre medlemmar i politiska partier. Medelåldern bland medlemmarna är hög och det är svårt att locka ungdomar och nya svenskar till att bli medlemmar och till att ta på sig förtroendeuppdrag. Uppenbarligen knyts inte längre människors samhällsengagemang till den traditionella partipolitiken. Nya arenor så som internet har istället blivit en allt viktigare kanal för kommunikation, information och politisk aktivitet.

Demokrati är ett mångtydigt begrepp som kan ges olika innebörd. Det är mot den bakgrunden viktigt att ständigt föra en diskussion om demokrati och att kunna uttrycka sina politiska åsikter inom demokratins spelregler. Detta är också ett av skälen till att kommunfullmäktige beslutat att en grupp förtroendevalda, demokratikommittén, får till uppgift att utveckla demokratin.

Likaså skall demokratikommitténs arbete ha som utgångspunkt de överenskommelser som Sverige tecknat gällande de mänskliga rättigheterna. Samtidigt implementeras dessa åtaganden i hög grad på lokal och regional nivå. Rätten till exempelvis hälsa, utbildning, delaktighet och inflytande konkretiseras i mötet mellan lokala myndigheter och invånarna. Kommunerna, regionerna och landstingen spelar därmed en viktig roll för förverkligandet av de mänskliga rättigheterna.

Mänskliga rättighetsrelaterade områden kan nämnas barnets rättigheter, jämställdhet, folkhälsa, jämlik vård, social hållbarhet, funktionshinderområdet, icke-diskriminering och antirasism, delaktighet och inflytande.

Kommuner och landsting/regioner ska bedriva sin verksamhet med respekt för den enskildes mänskliga rättigheter enligt de internationella överenskommelser Sverige har åtagit sig att följa. (SOU 2010:70, Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter).

I demokratikommitténs arbete ingår således att på olika sätt värna om ett demokratiskt och öppet samhälle enligt demokratins spelregler. Dialog kan vara ett lämpligt arbetsätt för att åstadkomma kontakt och dialog mellan kommittén och organisationer, sammanslutningar, skolor, förvaltningar m fl. Demokratikommittén skall ha ett program för sin verksamhet för hela mandatperioden.

Demokratikommitténs sammansättning och arbetsformer

Demokratikommittén är en beredning till kommunfullmäktige och består av 11 ledamöter. Ledamöterna har inga personliga ersättare. Respektive parti äger fritt inkalla ersättare vid ordinarie ledamots frånvaro. Kommittén sammanträder minst åtta gånger per år. Sekreteraren ansvarar för att kallelse med dagordning och relevanta handlingar tillgängliggörs för ledamöterna elektroniskt minst en vecka före sammanträdet. Varje sammanträde protokollförs och justeras av ordföranden och en ledamot. Demokratikommittén ges mandat att kalla politiker, tjänstemän och företrädare för organisationer - motsvarande för överläggningar.

Demokratikommitténs sammansättning för mandatperioden 2015-2018:

Per Ulfso (fp), ordförande
Jan-Erik Gustavsson (s), vice ordförande
Anne-Christine Backlund (kd)
Bengt E Carlsson (s)
Bevan Berthelsen (mp)
Eva Engström (c)
Niklas Karlsson (sd)
Rebecca Lagerstedt (v)
Winfried Baier (m)
Siv Warholm (m)
Åse Afvander (s)

Som beredningsorgan åt fullmäktige skall demokratikommittén yttra sig i ärenden när kommunfullmäktige så påkallar. Därutöver kan kommittén väcka frågor och lägga förslag till beslut inom demokratiområdet. Kommittén kan också anordna olika möten och seminarier. I kommunens budget skall medel avsättas för kommitténs verksamhet.

Prioriterade arbetsuppgifter under mandatperioden

Medborgardialog

Kommunfullmäktige har tidigare § 162/2014 gett demokratikommittén i uppdrag att utreda förutsättningarna för någon form av medborgardialog i Tranås kommun. Medborgardialog som en del i styrprocessen uppfattas av många som ett viktigt utvecklingsområde för kommuner och landsting/regioner.

Bakgrunden till arbetet med medborgardialoger är den förändring som sker av demokratin i Sverige, med ett över tid sjunkande valdeltagande där särskilt oroande är de stora skillnader mellan olika kommuner, områden och valkretsar. Färre och färre blir medlemmar i politiska partier, förtroendemanna-uppdraget har blivit mer och mer professionaliserat.

Att arbeta med medborgardialog i ökad omfattning innebär inte att det ersätter det representativa systemet. Syftet är snarare att stärka det genom att skapa transparens, ökad kunskap och ett samspel mellan förtroendevalda, tjänstemän och medborgare.

Medborgardialog skall öka antalet möjligheter för gemeneman att påverka den lokala politiken.

Erfarenheten från kommuner och landsting/regioner som infört medborgardialoger är att det krävs ett arbete internt innan man går ut till medborgarna. Dialogen är en interaktiv handling, som kräver förberedelse, före, under och efter genomförandet.

Den politiska organisationen

Kommittén skall kontinuerligt följa den politiska organisationen. Detta innebär bland annat att man på såväl kommunfullmäktiges uppdrag som på eget initiativ skall yttra sig över och utreda uppkommande frågor inom demokratiområdet. Särskilt uppföljande intresse kommer att riktas mot hur processen ser ut idag och hur och när politiken och politiska prioriteringar avseende drift och investeringar kommer in i budgetprocessen.

Vidare gäller det att studera arbetsfördelningen mellan kommunfullmäktige och styrelsen/nämnderna för att klargöra kommunfullmäktiges övergripande beslutaderätt avseende frågor av mer grundläggande natur och generell räckvidd.

IT och sociala medier

Inom detta område sker en snabb utveckling. Kommittén skall, särskilt ur demokratisynpunkt, följa utvecklingen och diskutera frågeställningar som kan finnas inom detta område.

Informationsfrågor

Kommunens informationsrutiner skall studeras under mandatperioden. Informationen till medborgarna har med åren fått en allt större betydelse inom den offentliga sektorn.

Fler söker informationen via internet och förväntas hitta information och svar på sina frågor på kommunens webbplats. Det ökande trycket gör att mängden information ökar samtidigt som krav finns på att den ska vara aktuell och intressera läsaren samt skrivna på Klarspråk.

I kommunens arbete med tydlighet gentemot medborgarna ligger även att beslutsprotokoll är utformade så att det klart framgår vad som beslutats, beskrivning av ärendet, vilket underlag som beslutet fattats på och politikens ställningstagande fram till beslutet.

Särskilt intresse skall riktas mot funktionen Tranås Direkt och Tranås United och hur dessa fungerar och ska kunna användas mer för att utveckla kommunens information.

Ungdomsinflytande

Inflytandet i den kommunala verksamheten från ungdomarnas sida har länge varit aktuellt. Kommittén skall understödja arbetet med att genomföra handlingsprogrammet för ungdomars inflytande i Tranås kommun. Vidare skall Diskuss-dagen med 8:e-klasserna genomföras årligen i samarbete med högstadieskolorna.

Utöver detta ska demokratikommittén se över hur Tranås Kommun kan skapa bra förutsättningar för politiska ungdomsförbund att växa fram och utvecklas.

Äldreinflytande

Den 1 januari 2013 infördes ett utvidgat skydd mot åldersdiskriminering för att stärka individens rättigheter och bidra till att människor som diskriminerats får upprättelse och ekonomisk ersättning för liden skada. Den förändrade lagstiftningen har inte bara betydelse för den enskilde som riskerar att utsättas för åldersdiskriminering, utan kan förhoppningsvis också på sikt bidra till en förändrad attityd i samhället vad gäller åldersfrågor. Åldersgränser kommer inte slentrianmässigt att kunna läggas till grund för olika ställningstaganden. Demokratikommitténs arbete inriktar sig på att i samarbete med berörda nämnder-förvaltningar främja medinflytande för brukare och anhöriga inom socialtjänstens olika verksamheter som främst vänder sig till äldre grupper.

Styrdokument Policys och handlingsprogram m fl

Inom kommunen finns många olika typer av styrdokument. Däribland återfinns bland annat policys planer, strategier och program. Demokratikommitténs arbete inriktar sig på att dessa styrdokument ska finnas lätt tillgängliga och samlade på kommunens hemsida.

Rådens information

Demokratikommittén ska arbeta för att kontakttuppgifter, information ett centra rörande de olika råden inom kommunstyrelsen och övriga nämnder exempelvis landsbygdsrådet, de Funktionsnedsattas Samarbetsråd i Tranås, FST(RFF, Rådet För Funktionshindrade, enligt föreslagen ny organisation) ska finnas på kommunens hemsida.

Whistleblower/visselblåsare – funktion

För att stärka den interna kontrollen och öppenheten inom Tranås kommun och dess bolag ska demokratikommittén studera om det finns behov av och eventuellt föreslå en särskild funktion – whistleblower/visselblåsare dit anställda och förtroendevalda enkelt kan vända sig om man misstärker oegentligheter.